EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 01 23
COM(2023) 34 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo kaštų indekso (DSI) įgyvendinimo

I. ĮVADAS

Darbo sąnaudų indeksas (DSI) fiksuoja ketvirčio pokyčius, susijusius su visomis darbdavių valandinio darbo sąnaudomis, ir taip sudaromos sąlygos stebėti sąnaudų naštos dėl gamybos veiksnio „darbas“ pokyčius. DSI priklauso pagrindinių Europos ekonominių rodiklių / euro rodiklių[1], teikiančių informaciją apie euro zonos ekonominius pokyčius, grupei.

DSI visų pirma naudojasi Europos centrinių bankų sistema, kad įvertintų galimą infliacinį spaudimą dėl pokyčių darbo rinkoje. Jis taip pat svarbus socialiniams partneriams, dalyvaujantiems derybose dėl darbo užmokesčio, ir pačiai Europos Komisijai, kuri stebi trumpalaikius darbo sąnaudų pokyčius. Galiausiai DSI duomenys naudojami indeksuojant kainas kai kuriose didelėse komercinėse sutartyse, galiojančiose kelerius metus.

Eurostatas kiekvieną metų ketvirtį savo svetainėje skelbia pranešimą spaudai apie DSI[2], kuriame pateikiamas didelis duomenų rinkinys, suskirstytas pagal ekonominę veiklą ir su darbo užmokesčiu susijusių ir nesusijusių darbo sąnaudų sudedamąsias dalis. Svetainėje taip pat pateikiami ketvirčio ir metinio augimo rodikliai.

2003 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo kaštų indekso[3] (toliau – DSI reglamentas) nustatyta bendra sistema valstybėms narėms siekiant gauti palyginamus rodiklius ir pateikti juos Komisijai.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 450/2003 13 straipsnį Komisija privalo kas dvejus metus pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Ataskaitos tikslas – įvertinti valstybių narių pateiktos statistikos ir ES suvestinių rodiklių kokybę ir įvardyti sritis, kurias būtų galima tobulinti.

Tai devintoji Komisijos darbo sąnaudų indekso ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai[4]. Joje dėmesys sutelkiamas į nuo ankstesnės ataskaitos gautus DSI duomenis – ataskaitinių ketvirčių nuo 2020 m. antrojo ketvirčio (2020 m. 2-asis ketv.) iki 2022 m. pirmojo ketvirčio (2022 m. 1-asis ketv.) duomenis. Joje atsižvelgiama į Eurostato pastabas, pateiktas renkant ir tvirtinant tų ataskaitinių ketvirčių DSI duomenis, ir remiamasi valstybių narių metinėse kokybės ataskaitose pateiktais dokumentais.

Į šią ataskaitą neįtraukti Jungtinės Karalystės DSI duomenys, nes ši šalis 2020 m. vasario 1 d. išstojo iš ES ir nuo 2020 m. pirmojo ketvirčio DSI duomenų nebeteikia.

---

1 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl euro zonos statistikos *„Tobulinant euro zonos statistikos ir rodiklių metodikas“* (COM(2002) 661 galutinis).

2 Ketvirčio pranešimas spaudai skelbiamas skelbimo kalendoriuje nurodytomis dienomis; pranešimus spaudai ir skelbimo kalendorių galima rasti Eurostato svetainėje (http://ec.europa.eu/eurostat/web/main, anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis).

3 OL L 69, 2003 3 13, p. 1.

4 Žr. ankstesnę – 2020 m. gruodžio 22 d. – ataskaitą (COM(2020) 819 *final*).

Reglamento (EB) Nr. 1216/2003[5] I priede nurodyta, kad DSI kokybė vertinama pagal šiuos kriterijus: svarba, tikslumas, duomenų pateikimo punktualumas, prieinamumas ir aiškumas, palyginamumas, darnumas (suderinamumas) ir išsamumas. Kadangi ankstesnėje DSI ataskaitoje prieinamumas ir aiškumas buvo pripažinti patenkinamais, šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama svarbai, išsamumui, punktualumui, tikslumui, palyginamumui ir suderinamumui.

Šioje ataskaitoje taip pat pranešame apie pagrindinį COVID-19 krizės poveikį DSI duomenų rinkimui.

II. PO PASKUTINĖS ATASKAITOS PADARYTA BENDRA PAŽANGA

Teisėkūros požiūriu po paskutinės ataskaitos nebuvo padaryta jokių pakeitimų. Tolesnėse dalyse išsamiai aprašomi ataskaitos rengimo patobulinimai.

2.1. Duomenų rinkimo standartai

Naujausia statistinių duomenų ir metaduomenų mainų (SDMX)[6] duomenų struktūrų versija ir tarptautiniu mastu sutarti kodų sąrašai (su kuriais galima susipažinti tam skirtame registre internete[7]) ir toliau sėkmingai naudojami valstybių narių duomenims gauti ir DSI rengti, taip pat DSI duomenims perduoti Europos Centriniam Bankui.

Nuo 2021 m. trečiojo ketvirčio teikdamos (išankstinius ir galutinius) duomenis valstybės narės pradėjo naudoti atnaujintą SDMX duomenų struktūros apibrėžties versiją (2.3), į kurią įtraukti naujausi tarptautiniu lygmeniu sutarti pakeitimai.

2.2. Duomenų patvirtinimas

Duomenys sistemingai tvirtinami naudojant naują priemonę, kuria tikrinama, ar naudojami kodai ir duomenų struktūros atitinka sutartus duomenų perdavimo standartus (SDMX). Taip supaprastinamas statistikos rengimo procesas ir sumažinama klaidų, susijusių su kodavimu, rizika. Galiojančių SDMX standartų neatitinkantis perduotas failas automatiškai atmetamas. Valstybės narės elektroniniu paštu gauna pranešimą apie sėkmingą arba nesėkmingą failų perdavimą, patvirtinimo ataskaita joms prieinama naudojantis internetine paslauga.

Nuo paskutinės ataskaitos paskelbimo Eurostatas pritaikė statistikos rengimo procesą, kad būtų galima apdoroti visų rūšių SDMX formatus, nepriklausomai nuo to, ar jie kompaktiški, ar bendri.

Be to, Eurostatas atlieka kiekvieno ketvirčio duomenų perdavimo patikimumo patikras, lygindamas įvairių laikotarpių duomenis ir pagal Europos Sąjungos ekonominės veiklos rūšių

---

5 2003 m. liepos 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1216/2003, įgyvendinantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo kaštų indekso.

6 http://sdmx.org/ (tik anglų kalba).

7 https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (tik anglų kalba).

statistinio klasifikatoriaus NACE 2 red. ekonominės veiklos rūšis. Jei skaičiai skirtingais ketvirčiais iš esmės skiriasi, Eurostatas prašo valstybių narių patvirtinti duomenis arba perduoti pataisytą duomenų failą. Nustačius didelių arba staigių pasikeitimų bet kurioje konkrečioje NACE sekcijoje, sistemingai stebima, kaip atitinkamose šalyse jų laikomasi.

2.3. Valandinių darbo sąnaudų rodikliai

Po pirmojo pranešimo 2016 m. balandžio mėn. Eurostatas ir toliau sėkmingai skelbė metinius valandinių darbo sąnaudų įverčius, suskirstytus pagal NACE 2 red. sekcijas. Šie įverčiai grindžiami ketverių metų darbo sąnaudų tyrimo duomenimis, kurie ekstrapoliuojami pagal darbo sąnaudų indeksus. Jie rengiami praėjus 3 mėnesiams nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir apima visas NACE sekcijas, išskyrus NACE 2 red. L sekciją (Nekilnojamojo turto operacijos).

2.4. Kokybės ataskaitos

Valstybių narių kokybės ataskaitos buvo laiku apdorotos naudojant naujausios versijos Europos statistikos sistemos metaduomenų apdorojimo sistemą; su jomis gali susipažinti visi naudotojai[8].

2.5. Sezoninis ir kalendorinis koregavimas

Eurostatas išanalizavo pagal sezoną (SA) ir kalendorių (CA) pakoreguotus valstybių narių pateiktus duomenis ir 2021 m. spalio mėn. Darbo rinkos statistikos ekspertų grupei pristatė šalių lyginamuosius duomenis.

Eurostatas taip pat patobulino sezoninio koregavimo priedą, pridedamą prie nacionalinių kokybės ataskaitų. Šiame priede visų pirma išsamiai aprašomi taikomi sezoninio koregavimo modeliai, nustatytos išskirtys, koregavimų dydis ir rezultatų nepastovumas.

Eurostatas skelbia ES suvestinių rodiklių SA duomenis duomenų bazėje ir svetainės „Statistics Explained“ straipsnyje apie DSI kartu su pagal sezoną nekoreguotais (NSA) duomenimis. Bendrų darbo sąnaudų SA duomenų rezultatai dabar gaunami iš darbo užmokesčio ir su juo nesusijusių sudedamųjų dalių SA duomenų, todėl užtikrinamas nuoseklumas.

III. DUOMENŲ KOKYBĖ

3.1. Svarba ir išsamumas

Svarba

Be poreikio gauti informacijos apie darbo sąnaudų procentinio dydžio pokyčius per ketvirtį, apskaičiuotus pagal DSI, naudotojus ir toliau vis daugiau domino informacija apie darbo

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (tik anglų kalba).

sąnaudas absoliučiaisiais dydžiais (eurais per valandą). Kiekvienų metų balandžio mėn. Eurostatas ir toliau skelbė valandinių darbo sąnaudų eurais ir nacionalinėmis valiutomis įverčius (darbo sąnaudų rodiklius), suskirstytus pagal NACE 2 red. Buvo įtrauktas valandinių darbo sąnaudų rodiklių metinio augimo rodiklis ir visų darbo sąnaudų dalis, tenkanti su darbo užmokesčiu nesusijusioms sąnaudoms[9]. Dėl paskelbtų įverčių gauta teigiamų atsiliepimų, tad Eurostatas ir toliau rengs pagal NACE 2 red. suskirstytus metinius darbo sąnaudų įverčius.

Išsamumas

Šioje dalyje apžvelgiama, ar perduoti DSI duomenys ir metaduomenys atitinka teisinius išsamumo reikalavimus. Pastabose nurodomi indeksai, svoriai ir kokybės ataskaitos.

a) Indeksai

Apskritai visą ataskaitinį laikotarpį DSI prieinamumas ir išsamumas buvo patenkinami. Eurostatas gavo CA duomenis, taip pat CA ir SA duomenis iš visų valstybių narių dėl visų ketvirčių, išskyrus du atvejus (Graikija, 2020 m. 4-asis ketv. ir 2021 m. 2-asis ketv.). Valstybės narės taip pat pateikė NSA duomenis, išskyrus Daniją ir Švediją, kurioms buvo taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos[10].

Kalbant apie kitas Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybes[11], ir Islandija, ir Norvegija pateikė visų ataskaitinio laikotarpio ketvirčių DSI duomenis. Šiuo metu Islandija teikia tik CA, taip pat CA ir SA duomenis, o Norvegija perduoda tik CA duomenis.

Nepaisant didesnės SA duomenų aprėpties, pagrindiniai duomenys vis dar grindžiami kiekvienais metais (Q/Q–4) vykstančiais CA duomenų, kurie pasižymi mažesniu kintamumu, pokyčiais. Tačiau visi duomenys, įskaitant SA įverčius, pateikiami atitinkamame Eurostato duomenų bazės puslapyje[12]. Visos šalys aprėpė visas NACE sekcijas, atsižvelgdamos į pirmiau minėtas nukrypti leidžiančias nuostatas.

b) Svoriai

Pagal DSI reglamentą valstybės narės ir kitos EEE šalys turėtų kasmet perduoti kiekvienos NACE sekcijos darbo užmokesčio ir su juo nesusijusių sudedamųjų dalių metines darbo sąnaudas (svorius). Šiuos duomenis svarbu nuolat atnaujinti, nes jie turi įtakos Eurostato NACE suvestinių rodiklių apskaičiavimui ir bendrų darbo sąnaudų nustatymui pagal darbo užmokesčio ir su juo nesusijusias sudedamąsias dalis.

Iki 2022 m. birželio 30 d. visos valstybės narės ir kitos EEE šalys pateikė 2020 ataskaitinių metų svorius. 2021 ataskaitinių metų svoriai taip pat buvo pateikti, išskyrus Čekiją, Kroatiją, Airiją ir Nyderlandus.

---

9 Žr. *lc_lci_lev* duomenų rinkinį Eurostato sklaidos duomenų bazėje (https://ec.europa.eu/eurostat/data/database, anglų, prancūzų ir vokiečių k.).
Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1216/2003 Danija, Vokietija, Prancūzija ir Švedija NSA duomenų teikti neprivalo. Vokietija ir Prancūzija vis tiek juos teikia.

11 Reglamentas (EB) Nr. 450/2003 netaikomas Lichtenšteinui.

12 https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

c) Kokybės ataskaitos

Visos valstybės narės, išskyrus Kroatiją, pateikė 2020 ataskaitinių metų nacionalines kokybės ataskaitas. Tos ataskaitos buvo patvirtintos ir paskelbtos atitinkamoje Eurostato interneto svetainėje[13].

3.2. Punktualumas

Pagal DSI reglamentą valstybės narės ir kitos EEE šalys darbo sąnaudų indeksus turi pateikti per 70 dienų nuo ataskaitinio ketvirčio pabaigos.

Nuo ankstesnės ataskaitos savo duomenų perdavimo terminų nesilaikė devynios šalys:

- Nyderlandai (2021 m. 1-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 1 kalendorinei dienai po termino);
- Airija (2021 m. 1-ojo ketv. ir 2022 m. 1-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 4 kalendorinėms dienoms po termino);
- Danija (2021 m. 2-ojo ketv. ir 2022 m. 1-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 1 kalendorinei dienai po termino);
- Vengrija (2021 m. 2-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 1 kalendorinei dienai po termino);
- Prancūzija (2021 m. 2-ojo ir 3-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 1 kalendorinei dienai po termino, o 2021 m 4-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 3 kalendorinėms dienoms po termino);
- Suomija (2021 m. 3-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 1 kalendorinei dienai po termino);
- Latvija (2021 m. 2-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 2 kalendorinėms dienoms po termino);
- Kroatija (2021 m. 2-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 2 kalendorinėms dienoms po termino) ir
- Graikija (2021 m. 3-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 4 kalendorinėms dienoms po termino, o 2021 m. 4-ojo ketv. duomenys gauti praėjus 3 kalendorinėms dienoms po termino).

Kalbant apie kitas EEE valstybes, Norvegija pateikė DSI duomenis laiku, kaip ir Islandija.

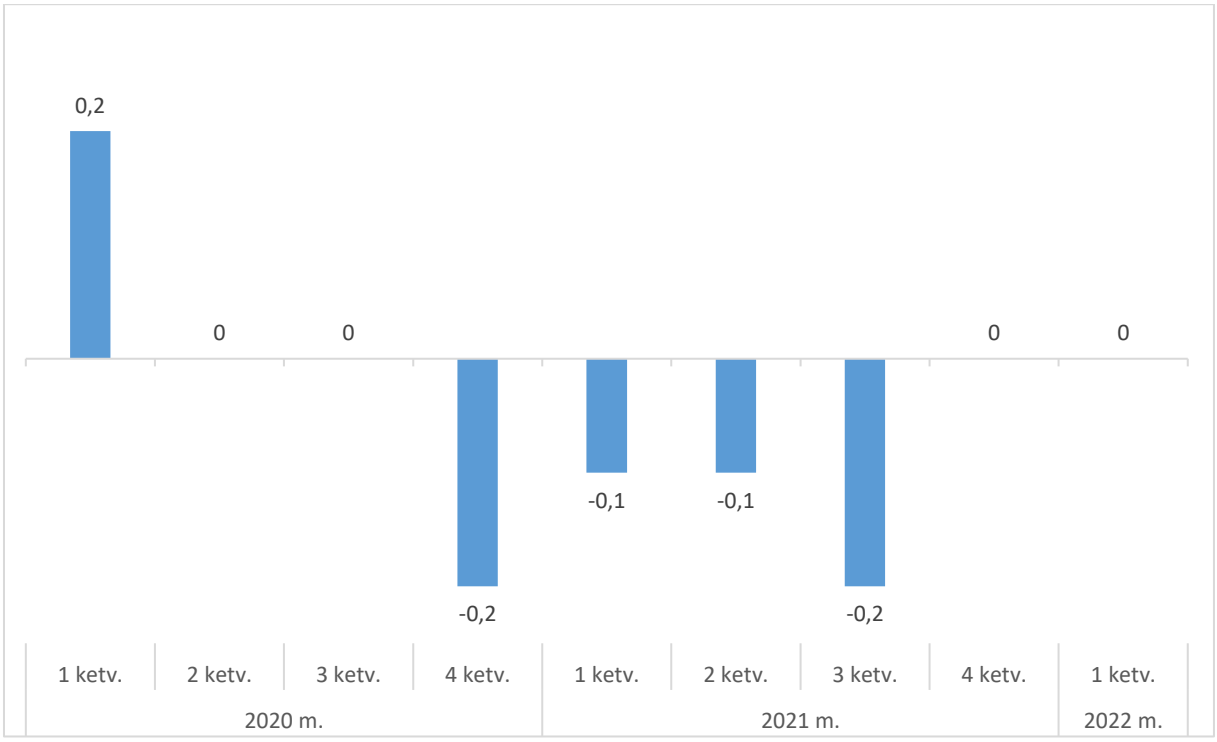
[13] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (tik anglų kalba).

3.3. Tikslumas

DSI sudaro keli skirtingi kintamieji (pvz., darbo sąnaudos ir dirbtos valandos), kuriuos galima gauti iš kelių šaltinių. Tai reiškia, kad gali būti tikslinama bet kuriuo metu ir tai turės įtakos paskutinio ketvirčio, kelių ketvirčių ar visų metų duomenims. Jei koregavimas susijęs su ataskaitiniais metais, turi būti tikslinama visa duomenų seka. ES pagrindinis rodiklis (metinis augimo rodiklis) patikslintas neviršijant 0,2 procentinio punkto (žr. 1 pav.). Patikslinimas atliktas dėl COVID-19 krizės ir vyriausybių paramos priemonių, kurios dažniausiai nurodomos su darbo užmokesčiu nesusijusiose DSI sudedamosiose dalyse.

1 pav. Metinio augimo rodiklio pokyčiai lyginant pirmąjį ir paskutinįjį DSI pranešimus

(ES 27, NACE 2 red. B–S sekcijų suvestinių bendrų darbo sąnaudų rodiklių duomenys procentiniais punktais [nuo 2020 m. 1-ojo ketv. iki 2022 m. 1-ojo ketv.])

Šaltinis:
- galutinių duomenų: Eurostato duomenų rinkinys lc_lci_r2_q [kintamasis: „DSI darbo sąnaudos (atlygis darbuotojams pridėjus mokesčius ir atėmus subsidijas)“];
- pirmųjų įverčių: Eurostato duomenų rengimo bazė.

Duomenys gauti 2022 m. birželio 24 d.

3.4. Suderinamumas ir palyginamumas

Suderinamumas su nacionalinių sąskaitų duomenimis

Viena iš sričių, kuriai ir toliau skiriamas dėmesys, – DSI duomenų suderinamumas su kitais darbo sąnaudų statistiniais duomenimis, visų pirma ketvirčio nacionalinių sąskaitų duomenimis.

Metinėse kokybės ataskaitose valstybių narių prašoma palyginti DSI ir valandinio atlygio darbuotojams augimo rodiklius nacionalinėse sąskaitose (kaip apibrėžta 2010 m. ESS[14]). Nesitikima, kad duomenų rinkiniai turi visiškai sutapti: net jeigu vartojamos beveik tapačios darbo sąnaudų apibrėžtys, statistinių duomenų šaltiniai ir apdorojimo metodai gali skirtis. Be

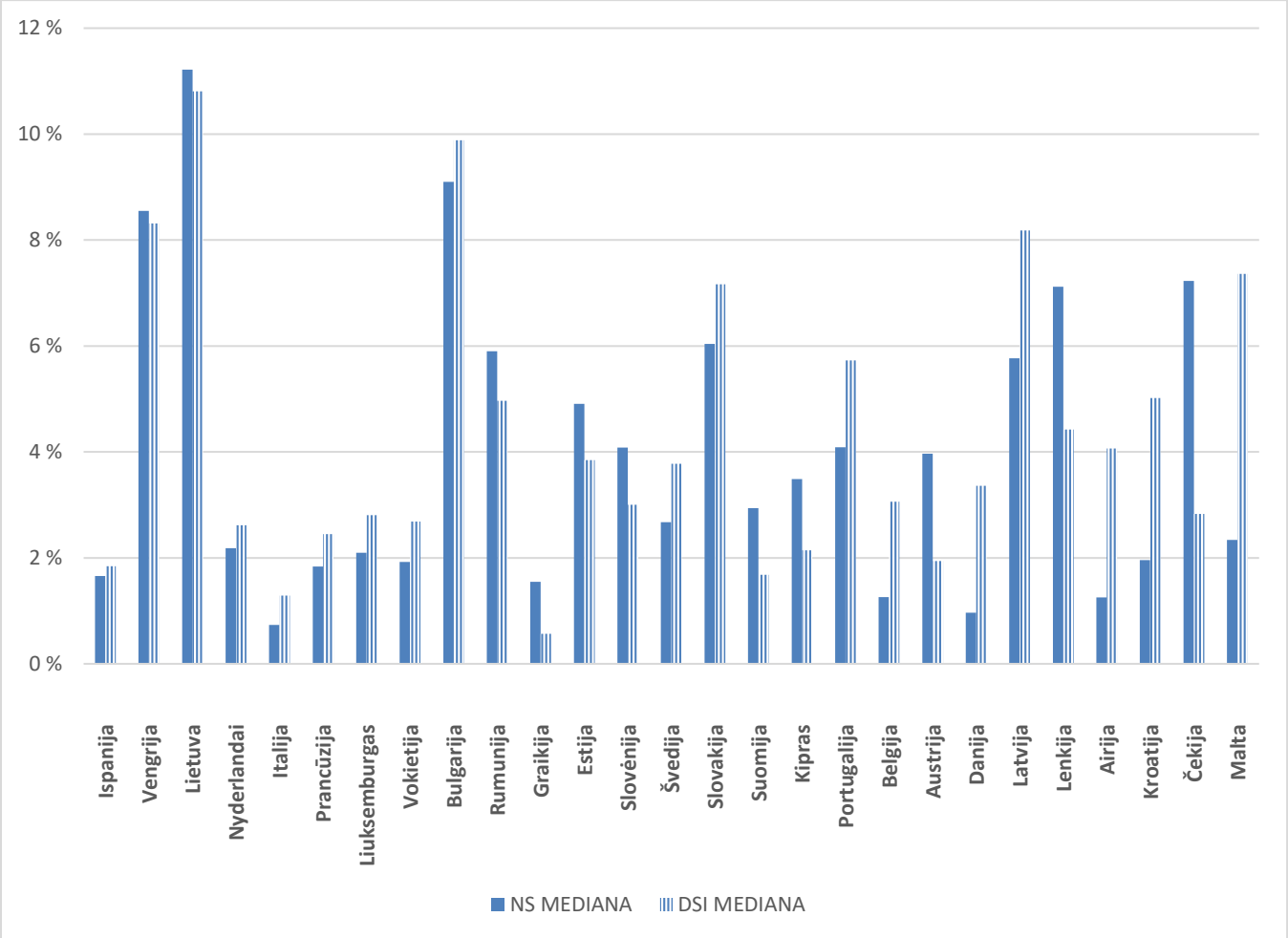
[14] 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

to, tiek rengiant DSI, tiek nacionalines sąskaitas ypač sunku sukaupti duomenų apie dirbtas valandas. Nepaisant šių metodų skirtumų, informacijos tikslais naudinga išnagrinėti abiejų duomenų šaltinių neatitikimus. Tais atvejais, kai neatitikimas viršija tam tikrą santykinę ribą, tai gali reikšti, kad vienas iš duomenų rinkinių yra nekokybiškas.

Kokybės vertinimo tikslais Eurostatas ir toliau vykdė kiekvienos valstybės narės NACE 2 red. B–S sekcijų suvestinių rodiklių stebėseną. Šiam palyginimui naudoti NSA DSI duomenys, išskyrus Danijos ir Švedijos CA duomenis. Vidutinis metinis DSI augimo rodiklis buvo palygintas su darbuotojų valandinio atlygio augimo rodikliu per 8 ketvirčius; nuspręsta, kad reikia toliau tirti didesnius nei du procentiniai punktai skirtumus (žr. 2 pav.).

2 pav. Vidutinis metinis DSI augimo rodiklis, palyginti su darbuotojų valandinio atlygio augimo rodikliu

(NACE 2 red. B–S sekcijų suvestinių bendrų darbo sąnaudų rodiklių duomenys, ataskaitinis laikotarpis: 2020 m. 2 ketv. – 2022 m. 1 ketv.)*

* Tuo metu, kai buvo rengiama ši ataskaita, Danijos ir Švedijos NSA duomenys nebuvo gauti. Vietoj jų buvo naudojami CA duomenys.

Šaltinis:

- nacionalinių sąskaitų: Eurostato duomenų rinkiniai *namq_10_a10* [kintamasis: „atlygis darbuotojams“] ir *namq_10_a10_e* [kintamasis: „darbuotojų nacionalinė sąvoka, tūkst. dirbtų valandų“];
- DSI: Eurostato duomenų rinkinys *lc_lci_r2_q* [kintamasis: „DSI darbo sąnaudos (atlygis darbuotojams pridėjus mokesčius ir atėmus subsidijas)“].

Duomenys gauti 2022 m. birželio 24 d.

Valstybės, kuriose atotrūkis viršijo 2 procentinius punktus, buvo: Malta (5 procentiniai punktai), Čekija (4,4 procentinio punkto), Kroatija (3,1 procentinio punkto), Airija (2,8 procentinio punkto), Lenkija (2,7 procentinio punkto), taip pat Latvija ir Danija (po 2,4 procentinio punkto) (žr. 2 pav., kuriame šalys išdėstytos didėjančia atotrūkio tvarka absoliučiąja verte).

Pirmiau nurodytos analizės rezultatai, visų pirma su duomenimis apie dirbtas valandas susiję rezultatai, bus aptarti su valstybėmis narėmis.

Be vidutinių rodiklių, Eurostatas palygino DSI ir nacionalinių sąskaitų duomenų sekos metinio augimo rodiklių standartinį nuokrypį, kuris laikomas kintamumo rodikliu. Palyginti su ankstesne ataskaita, abiejų duomenų sekų kintamumas labai padidėjo dėl didelių dirbtų valandų skaičiaus svyravimų. Tai visų pirma pasakytina apie tas ekonomines veiklas, kurias COVID-19 krizė paveikė labiausiai, t. y. NACE 2 red. I („Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla“) ir R („Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla“) sekcijas.

Palyginamumas

Šalių palyginamumas užtikrinamas DSI teisės aktuose nustatytomis išsamiomis apibrėžtimis ir metodika. Valstybės narės ES reikalavimus vykdo naudodamosi nacionaliniu lygmeniu prieinamais duomenų šaltiniais. Dauguma jų yra tyrimai ar tyrimų deriniai ir administraciniai duomenys, o dvi valstybės narės naudojasi tik administraciniais šaltiniais.

Siekiant paskelbti palyginamus įvairių laikotarpių DSI duomenis, svarbu atlikti koregavimą pagal kalendorių ir sezoną. Pagrindiniai duomenys yra koreguojami pagal kalendorių, o pagal sezoną duomenys koreguojami palyginus tuos pačius dvejų iš eilės metų ketvirčius.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1216/2003 1 straipsnį DSI duomenys turi būti perduoti kaip pagal sezoną nekoreguoti, pagal kalendorių pakoreguoti ir pagal kalendorių ir sezoną pakoreguoti duomenys.

Reglamente (EB) Nr. 450/2003 nėra aiškiai nurodyta, ar koregavimas pagal kalendorių ir sezoną turi būti atliekamas naudojant tiesioginį, ar netiesioginį metodą. Netiesioginio koregavimo atveju pagrindiniai duomenys yra patikslinami ir vėliau naudojami rengiant aukštesnio lygmens suvestinius rodiklius, o tiesioginis koregavimas reiškia, kad kiekviena atskira duomenų seka, įskaitant aukštesnio lygmens suvestinius rodiklius, yra koreguojama atskirai.

DSI atveju Eurostatas siūlo naudoti netiesioginį koregavimo metodą, kad būtų išvengta bendrų darbo sąnaudų ir sudedamųjų dalių neatitikimo.

Eurostatas sistemingai ieško 0,1 procentinio punkto ar didesnio (po apvalinimo) bendrų darbo sąnaudų ir sudedamųjų dalių neatitikimo ir jį nustatęs praneša atitinkamoms šalims. Tada bendras DSI perskaičiuojamas pagal darbo užmokesčio ir su juo nesusijusias sudedamąsias dalis (netiesioginis metodas). Taikant tokį suderintą požiūrį taip pat užtikrinamas didesnis šalių palyginamumas.

IV. COVID-19 KRIZĖS POVEIKIS

4.1. Valstybių narių apklausa

2020 m. kovo mėn. Eurostatas pradėjo šalių apklausą, kad jos galėtų pranešti apie pagrindines problemas, su kuriomis susidūrė rinkdamos DSI duomenis nuo pandemijos pradžios. ES apklausoje, taip pat 2020 m. 1-ojo ketvirčio ir 2020 m. 2-ojo ketvirčio metaduomenų failuose dažniausiai nurodoma problema buvo ta, kad dėl laikino įmonių uždarymo ir naujų darbo sąlygų (sutrumpintas darbo laikas, nuotolinis darbas ir kt.) apklausoje dalyvavusių įmonių atsakymų skaičius buvo mažesnis.

4.2. Metodinės gairės ir ataskaitų teikimas

Siekdamas užtikrinti suderintą COVID-19 priemonių registravimą darbo sąnaudų statistikoje, visų pirma ketvirčio DSI, 2020 m. balandžio mėn. Eurostatas paskelbė gaires dėl valdymo sistemų, susijusių su COVID-19 krize, registravimo darbo sąnaudų statistikoje[15].

ES vyriausybių nustatytų paramos priemonių taikymo sritis, intensyvumas ir trukmė skyrėsi priklausomai nuo COVID-19 pandemijos poveikio kiekvienos šalies ekonomikai. Siekdamas padėti naudotojams analizuoti DSI pokyčius pandemijos metu, Eurostatas rinko informaciją apie pagrindines sistemas, darančias poveikį darbo sąnaudų statistikai. Tai buvo daroma visapusiškai bendradarbiaujant su nacionaliniais statistikos institutais, o rezultatai buvo įtraukti į Eurostato sklaidos duomenų bazės DSI metaduomenis[16].

4.3. Poveikis DSI duomenims

Nepaisant COVID-19 protrūkio sukeltų kliūčių, valstybėms narėms pavyko laiku pateikti 2020 m. 1-ojo ketvirčio duomenis. 2020 m. 2-ąjį ketvirtį daugumoje valstybių užregistruotas didelis DSI darbo užmokesčio sudedamosios dalies kasmetinis padidėjimas. Taip atsitiko dėl sumažėjusio dirbtų valandų skaičiaus, nors darbo užmokestis iš esmės liko nepakitęs. Kita vertus, su darbo užmokesčiu nesusijusi sudedamoji dalis sumažėjo dėl didesnių subsidijų (užregistruotų su minuso ženklu), kurias vyriausybės mokėjo kaip kompensaciją įmonėms už darbo užmokesčio mažinimo apribojimą. Tačiau taip buvo ne visada, nes kai kurios ES vyriausybės nusprendė subsidijas mokėti tiesiogiai darbuotojams ir tokiu atveju jos nebuvo įtraukiamos į darbo užmokesčio statistiką.

---

15 https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Labour-costs_Guidance_note.pdf

16 Darbo sąnaudų indeksas (dsi) (europa.eu), 15.2 punktas.

V. IŠVADOS

Apskritai, nepaisant COVID-19 krizės poveikio, valstybių narių ir ES darbo sąnaudų indekso suvestinių duomenų kokybė išliko gera. Visų pirma, kaip ir prieš krizę, ES suvestiniai duomenys buvo tikslinami nedaug. Eurostatas taip pat paskelbė išsamias gaires, kuriomis siekiama išsaugoti šalių duomenų palyginamumą per visą ataskaitinį laikotarpį.

Valstybių narių kokybės ataskaitos buvo apdorotos naudojant naujausios versijos Europos statistikos sistemos metaduomenų apdorojimo sistemą; su jomis gali susipažinti visi naudotojai. Eurostatas įtraukė išsamų priedą dėl koregavimo pagal sezoną praktikos ir rezultatų valstybėse narėse. Be to, valstybės narės pranešė apie pagrindines sistemas, kurias jų vyriausybės taikė siekdamos subsidijuoti darbo sąnaudas per COVID-19 krizę. Ši informacija įtraukta į bazinius kokybės metaduomenis.

Nuo 2017 m. Eurostatas taip pat pradėjo skelbti metinius valandinių darbo sąnaudų rodiklių įverčius pagal NACE 2 red. sekcijas remdamasis darbo sąnaudų tyrimu ir DSI tendencijomis. Susiję svetainės „Statistics Explained“ straipsniai buvo peržiūrėti daug kartų – tai patvirtina naudotojų susidomėjimą.

Remdamasi gautais duomenimis ir kitais nacionaliniais dokumentais, įskaitant kokybės ataskaitas, Komisija toliau reguliariai stebės, kaip užtikrinama atitiktis ir duomenų kokybė.

Glaudžiai bendradarbiaudamas su nacionaliniais statistikos institutais, Eurostatas taip pat atliko bendrą ES teisės aktų dėl įmonių darbo rinkos statistinių duomenų peržiūrą. Šia peržiūra siekiama įvertinti ir modernizuoti visus ES teisės aktus įmonių darbo rinkos statistinių duomenų srityje.

Eurostatas numato pasiūlyti šiuos DSI patobulinimus:

- surinkti išankstinį DSI įvertį per t + 45 dienas iš didesnių ES šalių, kad būtų galima paskelbti bendrus euro zonos ir ES duomenis maždaug per t + 50 dienų;
- surinkti galutinius DSI duomenis per t + 65 dienas, o ne per t + 70 dienų, kad būtų galima paskelbti rezultatus per t + 72 dienas, o ne per šiuo metu galiojantį t + 77 dienų terminą; taip pat
- nustatyti DSI darbo užmokesčio sudedamosios dalies tikslumo tikslus.